

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедри спеціального фортепіано №№ 1 і 2

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

25 червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

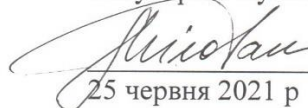
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету фортепіано, джазу та
популярної музики, доцент

 Т. МІЛОДАН

25 червня 2021 р

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОРТЕПІАННОГО МИСТЕЦТВА**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Профілізація	Фортепіано
Освітньо-наукова програма	«Музичне мистецтво»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової підготовки (ОК 3.1.5)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1-2 семестри
Факультет	Фортепіано, джазу та популярної музики
Форма навчання	Денна, заочна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія українського фортепіанного мистецтва» для профілізації «Фортепіано» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробники:

КАШКАДАМОВА Наталія Борисівна – кандидат мистецтвознавства, професор кафедри спеціального фортепіано ЛНМА імені М.В.Лисенка

СТАНЬКО Оксана Романівна – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри спеціального фортепіано ЛНМА імені М.В.Лисенка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціального фортепіано № 1 від 18 червня 2021 р., протокол № 5 та кафедри спеціального фортепіано № 2 від 19 червня 2021 р. , протокол № 5.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – дати студентам різнобічне і достатньо повне розуміння розвитку фортепіанної культури в їхній батьківщині – Україні. Історія фортепіанного мистецтва розглядає розвиток фортепіанного виконавства, літератури і педагогіки у їхньому взаємозв'язку та в залежності від цілісного історичного процесу. Таке знання потрібне, щоб майбутні фахівці могли плідно працювати для розвитку національної культури.

Головні завдання курсу:

- об'єктивно висвітлити історію розвитку фортепіанного мистецтва в Україні;
- розкрити багатство стилів української фортепіанної музики;
- дати об'єктивні мистецькі підстави для її інтерпретації;
- прослідкувати і охарактеризувати діяльність головних фортепіанно-виконавських шкіл України;
- ознайомити з мистецькими засадами та діяльністю найвидатніших піаністів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності

ЗК2.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК3.Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.

ЗК4.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9.Здатність працювати автономно

ЗК10.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.2. Спеціальні (фахові) компетентності

СК1.Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК5.Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК7.Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК8.Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

РН5. Вибудувувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

РН6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН9. Планувати і здійснювати дослідження у сфері культури та мистецтва; відшукувати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію; аргументувати висновки, презентувати і обговорювати результати досліджень.

РН10. Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин за семестрами				
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота (денна/заочна)	Семестри					
						Всього (денна/заочна)	у тому числі:			1	2	3	4		
							Лекції (денна/заочна)	Індивідуальні (денна/заочна)						Практичні (денна/заочна)	
Історія українського фортепіанного мистецтва	2	1		6	180	60/12	60/12				120/168	30/6	30/6		

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Самостійна робота (денна/заочна)
			Загальний обсяг	Аудиторних				
				Всього (денна/заочна)	у тому числі:			
			Лекційні (денна/заочна)		Індивідуальні (денна/заочна)	Практичні (денна/заочна)		
I		6	180	60/12	60/12		120/168	
	1	3	90	30/6	30/6		60/84	
	2	3	90	30/6	30/6		60/84	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I курс

№ з/п	Назва теми	Аудиторні (лекційні) години (денна/заочна)	Самостійна робота (денна/заочна)
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Період клавірного мистецтва в Україні			
1	Вступ: головні поняття, періодизація історії українського фортепіанного мистецтва.	2/1	2/-
2	Доба клавірного мистецтва в Україні XVII-XVIII ст.	2/-	4/8
3	Ранньофортепіанна музика України I половини XIX ст. Мистецтво перших українських піаністів-аматорів	2/-	6/8
Разом		6/1	12/16
Змістовий модуль 2. Формування професіонального фортепіанного мистецтва в Україні			
4	М.Лисенко і формування національного фортепіанного стилю. Аналіз інтерпретацій фортепіанних творів М.Лисенка різними виконавцями	2/-	6/8
5	Фортепіанна культура II половини XIX ст.	2/1	4/4
Разом		4/1	10/12

Змістовний модуль 3. Українська фортепіанна педагогіка початку ХХ ст.			
6	Фортепіанне мистецтво Києва та Одеси на початку ХХ ст.	4/1	4/6
7	Огляд мистецької ситуації Наддніпрянської України поч.. ХХ ст..		4/6
8	Харківські піаністи-композитори початку ХХ ст.	2/-	
9	Порівняння стилевих особливостей фортепіанних творів Якименка і Борткевича з творами інших композиторів їхньої доби		4/6
10	Впливи Віденської фортепіанної школи на українську піаністику на початку ХХ ст.	2/-	4/8
Разом		8/1	16/26
Змістовий модуль 4. Українська фортепіанна культура у 1913-1934 рр.			
11	Загальна характеристика періоду 1913-1934 рр.	4/-	2/4
12	Київська піаністика 1913-1934 років.	2/1	2/4
13	Виконавсько-методичні засади київських педагогів 1913-1934 років		4/4
14	Розвиток фортепіанної культури у Харкові у 1913-1934 роках.	2/1	
15	Харківські педагоги – їхні методичні принципи		4/4
16	Розквіт Одеської фортепіанної школи у 1920-1930 роках.	2/-	
17	Виконавсько-методичні засади одеських педагогів 1920-1930 років.		4/4
18	Фортепіанна культура Галичини 1910-1930 років.	2/1	
19	Визначні львівські педагоги 1910-1930 років – принципи їхньої педагогіки		4/6
<i>Підготовка до підсумкового контролю (заліка)</i>			2/4
Разом		12/3	20/30
Всього годин		30/6	60/84

<i>№ з/п</i>	<i>Назва Тем</i>	<i>Аудиторні (лекційні) години (денна/заочна)</i>	<i>Самостійна робота (денна/заочна)</i>
2 семестр			
Змістовий модуль 5. Період тоталітаризму 1930-1950-х років.			
20	Фортепіанна освіта і виконавство 1930-х років. Ознайомлення з політичною та мистецькою ситуацією у 30-х роках.	2/1	4/4

21	Київські піаністи-педагоги 1930-50х років.	2/-	
22	Аналіз виконавсько-педагогічних засад київських піаністів 30-50-х років		4/6
23	Харків у період 1930-50-х років	2/-	
24	Ознайомлення з методикою харківських піаністів		4/6
25	Львівська піаністична школа у середині ХХ ст.	2/-	
26	Визначення спільних та відмінних рис у методичних засадах львівських педагогів		4/6
27	Одеські піаністи-педагоги 1930-50-х років	2/-	
28	Визначення особливостей одеської педагогіки		4/6
Разом		10/1	20/28
Змістовий модуль 6. Фортепіанна творчість і педагогіка у 1955-1980-х роках.			
29	Огляд мистецької ситуації в Україні у 1955-1980-х роках.	2/1	4/4
30	Розквіт харківської піаністки у 1954-1964.	2/-	
31	Аналіз виконавства харківських піаністів		4/6
32	Київські піаністи 1950-1980-х років.	2/-	
33	Стильові характеристики основних київських піаністів-педагогів		4/6
34	Львівська піаністична школа у 1950-1980-х роках.	2/-	
35	Порівняння мистецтва львівських піаністів		4/6
	Одеська фортепіанна культура у 1950-1980-х роках.	2/-	
36	Особливості одеської піаністики.		4/6
Разом		10/1	20/28
Змістовний модуль 7. Українське фортепіанне мистецтво часу Незалежності.			

37	Київська школа.	2/1	
38	Київські піаністи доби Незалежності		4/6
39	Харківські піаністи доби Незалежності.	2/1	
	Виконавське мистецтво харківських піаністів		4/5
40	Одеса у 1990-2000-х роках	2/1	
	Музичне життя Одеси. Фестивалі класичної музики.		4/6
41	Львівські піаністи періоду Незалежності.	2/1	
42	Визначення особливостей методичних засад та	2/-	4/6

	виконавського мистецтва львівських піаністів доби Незалежності.		
<i>Підготовка до підсумкового контролю (екзамен)</i>			4/5
Разом		10/4	20/28
Всього годин		30/6	60/84

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з поточного та семестрового контролю

Форма контролю		Кількість балів
Поточний	Тематичний контроль знань	0-10 балів за тест
	Контрольне (модульне) тестування	0-30 балів за тест
Диференційований залік/екзамен		0-60 балів
Всього		0-100 балів

Знання здобувача оцінюються за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

A – оцінку «відмінно» (90-100 балів) виставляють за вільне володіння навчальним матеріалом, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; опанування практичних навичок

їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу; виявлення здібностей творчо оперувати здобутими знаннями.

В – оцінку «добре» (82-89 балів) виставляють за добрі знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання, та освоєння практичних навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу.

С – оцінку «добре» (74-81 балів) виставляють за достатні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності; за освоєння практичних навичок їхнього застосування в межах вимог до практичних робіт курсу.

Д – оцінку «задовільно» (64-73 балів) виставляються за посередні знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді; невпевнене практичне застосування цих знань в межах вимог до практичних робіт курсу.

Е – оцінку «задовільно» (60-63 балів) виставляють за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення; за слабе застосування цих знань в межах вимог до практичних робіт курсу.

FX – оцінку «незадовільно» (35-59 балів) виставляють за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань.

F – оцінку «незадовільно» (0-34 бали) виставляють, якщо студент зовсім не знає навчального матеріалу і не володіє ні його основними теоретичними положеннями, ні практичними навичками їхнього застосування.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Історія українського фортепіанного мистецтва» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Література

1. Вахраньов Ю.Ф. Клавір і клавірна музика в Україні. *Музична Харківщина* : зб. наук. праць. Харків, 1992. С. 159-174.
2. Дітчук О. Роль Віденської фортепіанної школи у формуванні піаністичного мистецтва України (Галичина та українська діаспора першої половини ХХ ст.) : дис. . . . канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Львів, 2009. 269 с.
3. Дремлюга М. Українська фортепіанна музика. Київ, 1958. 168 с.
4. Житомирське музичне училище ім. В.С.Косенка. Сторінки історії: 1905-2005. Житомир : Волинь, 2005. 140 с.
5. Історія української музики. Т.1-4. Київ : Наук. думка, 1989-1992.
6. Кашкадамова Н. Фортепіанне мистецтво у Львові: статті, рецензії, матеріали. Тернопіль : Астон, 2001. 400 с.
7. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавійно-струнних інструментах: навч. посібник. Тернопіль: Астон, 1998. 299 с.
8. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя. – Тернопіль: Астон, 2006. 607 с.
9. Кашкадамова Н. Фортепіанно-виконавське мистецтво України. Історичні нариси. Львів : Кінпатрі Лтд, 2017. 611 с.
10. Кононова О. Піаністична культура Харкова. Київ, 1984. 174 с.
11. Корній Л. Історія української музики. Т. 1-3. Київ, 1996-1998.
12. Кузьмін М. Забуті сторінки музичного життя Києва. Київ : Музична Україна, 1972. 223 с.
13. Курковський Г. Микола Лисенко – піаніст-виконавець. Київ : Музична Україна, 1973. 150 с.
14. Курковський Г. Питання фортепіанного виконавства. Київ : Музична Україна, 1983. 138 с.

15. Мазепа Л. Сторінки музичного минулого Львова. Львів : Сполом, 2001. 280с.
16. Мазепа Л., Мазепа Т. Шлях до музичної академії у Львові: у 2-х томах. – Львів, 2003.
17. Мілодан Т. Розвиток виконавсько-педагогічних засад Фелікса Блуменфельда та Генріха Нейгауза в діяльності львівських піаністів (1950-1990 рр.) : дис. . . . канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Львів, 2009. 192 с.
18. Одеська консерваторія. Забуті імена, нові сторінки. Одеса : ОКФА, 1994.
19. Садова Л. Виконавсько-методичні засади фортепіанної школи Вілема Курца як джерело розвитку львівської піаністики : дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Львів, 2007. 253 с.
20. Степаненко М. Клавір в історії музичної культури України. *Українська музична спадщина*. Вип. 1. Київ, 1989. – С. 17-45.
21. Фергюсон Говард. Фортеп'янне виконавство / переклад, редагування, коментарі Мирона Кушніра. Львів : Сполом, 2007. 224 с.
22. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Суми : Собор, 2002. 184 с.
23. Шамаєва К. Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст. Київ : ІЗМН, 1996. 112 с.
24. Шеффер Т., Черпухова К. Нотозібрання Розумовських. *Українське музикознавство*. Вип. 6. Київ, 1971. С.170-184.

9.2. Інформаційні ресурси.

1. Universitat fur Musik und darstellende Kunst Wien. URL : https://de.wikipedia.org/wiki/Universitat_fur_Musik_und_darstellende_Kunst_Wien
2. Neues Wiener Konservatorium. URL : https://de.wikipedia.org/wiki/Neues_Wiener_Konservatorium
3. Musik und Kunst Privatuniversitat der Stadt Wien. URL : www.muk.ac.at/
4. Konservatorium der Stadt Wien. URL : <https://www.wien.gv.at/> .../
Konservatorium_der_Stadt_Wien